საქართველო

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია და კონტორა: თბილისი, რუსთაველის პროსპექტი № 11. რედაქცია და კანტორა ღია ყოველ დღე დილის 9 ს., ნაშუადღევის 2 და ნახ. საათამდის. ტელეფონი № 15—73. მისამართი დეპეშებისათვის: თბილისი „საქართველო“ ფოსტის ყუთი № 76

განცხადებანი: განცხადება მიიღება ნაშუადღევის 1-ლ საათამდის. სტრიქონი პეტიტი პირველ გვერდზე 10 მ. მე-4 გვერდზე—8 მ. ს. მგლოვიარო განცხადებანი 30 სტრიქონი—350 მ. 1 ლი საათის შემდეგ 200 მანეთით მეტი.

ხელის მოწერა: გაზეთი „საქართველო“ ქალაქსა და ქალაქს გარეთ ღირს თვეში—300 მან. ცალკე №—10 მან.

ფასი 10 მან.

წელიწადი მეექვსე. ხუთშაბათი, ღვინობისთვის 14. 1920 № 120. 121

სოფიო ლეონიძისა შვილებით: ლევან, სიკო, გოგლა, ნინა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ს. ქოდალოში გარდაიცვალა პირველის დაუკოწყარი მეული, მეორეთა უძვირფასესი მამიდა

ანასტასია (ტასო) სვიმონის ასული
ლეონიძე-ხატისკაცისა

დაკრძალვა ხვალ, პარასკევს 15 ოქტომბერს. 1—1 3175

ევგენია და რევაზ გედევანიშვილები შვილებითურთ აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობთ, პირველთა ძვირფასი მამიდის, მეორეთა საყვარელი პაპიდის

ანასტასია (ტასო) ლეონიძე-ხატისკაცის

გარდაცვალებას ს. ქოდალოში (კაჭრეთის ბაქანით კახ. რკ. გზ.) დაკრძალვა 15 ღვინობისთვეს.

1—1 3175

მეუღლე ვერა ვასილის ასული შვილებითურთ; მამა გიორგი სიმონის-ძე ივანიშვილი მეუღლითურთ, დები: ანნა, ელენე, თამარი, ძმები: ვლადიმერი და ნიკოლოზი აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას

ეკატერინე მიხილის ასული
გიორგის-ძისა ივანიშვილისა

პანაშვიდი ხუთშაბათს 14 ოქტომბერს, საღამოს 6 ს. გასვენება პარასკევს 15 ოქტომბერს 10 ნახ. ს. კუკიის წმ. ნინოს ეკლესიაში საკუთარ ბინიდან პლეხანოვის პრ. № 69.

1—1 3177

ეროვნულ-დემოკრატიული
პარტიის მთავარი კომიტეტი

მოთავსებულია კვლავ ძველ ბინაზე: დამფუძნებელი კრების ქუჩა № 5. ქარვასლა.

მდივნის ნახვა შეიძლება დილის 9—1 საათამდე,

ევროპიდან ახლად დაბრუნებული
ბ-ნი ტიტე მარგველაშვილი
წაიკითხავს ლექციას
„სოციალიზმი და ევროპის ესლანდელი ეკონომიური მდგომარეობა“

თეზისები: 1) სიმდიდრეთა განაწილების პროცესი,
2) წარმოება და მუშები,
3) წარმოების ღაცემა.
4) ევროპის დავალიანება,
5) მუშათა კავშირები,
6) სოციალისტური პოლიტიკა,
7) სოციალიზმის მარცხი,
8) საქართველო და სოციალიზმი
9) საქართველოს ეკონომიური მდგომარეობა,
10) ევროპა და საქართველო (ეკონომიური პარალელი),

2. სენაკში ხუთშაბათს 14 „ 4. ლანსხუთში კვირას 17 „
3. ფოთში პარასკევს 15 „ 5. ბათომში ხუთშაბათს 21 „

სტუდ. და მოსწავ. კომიტეტი.

ორშაბათს 18 ოქტომბერს
გამოდის ყოველ-კვირეული გაზეთი
„ცოსფერი ყანწელები“

„ბარიკადი“

პოეზია, ესტეტიკა, პოლიტიკა.

რედაქტორი ტიციან ტაბიძე

მისამართი: სასტუმრო „კავკაზი“ №№ 44—45.

საქართველოს საგაჭრო-სამრეწველო პალატის
საბუღალტერო
კურსები

სწავლა (ქართულ ენაზე) დაიწყება 20 ღვინობისთვეს, საჭირო ცნობების მიღება შეიძლება ყოველ დღე (კვირა დღითაც) 12-ს საათამდე პალატის სასკოლო განყოფილებისაგან (ეროვნული საბჭოს ქუჩა, № 11, ყოფილი ფრეილინის ქუჩა). 3—3170—2

განცხადება

1-ლ ოქტომბრიდან დაიწყო მოქმედება თბილისში სამონოპოლიო მატყლის საწყობმა, საიდანაც მატყლი გაიყიდება ბითუმათ-

სოფლებში და ქალაქებში მატყლის მომხმარებელზე წვრილად გაყიდვა შეუძლიათ მომხმარებელ კოოპერატივებს და სადაც ამნაირები არ არიან—იქ თემებს და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს.

ზემო აღნიშნულმა ორგანიზაციებმა მატყლის შესაძენად უნდა მიმართონ

მომარაგების სამინისტროს

რომლიდანაც, სრული საფასურის გადახდის შემდეგ, მიიღებენ ორდერს საწყობიდან მატყლის მისაღებად.

შენიშვნა: რესპუბლიკის ყველა კოოპერატივები საჭირო მატყლს მიიღებენ „ცეკავშირისაგან“, რომელიც მატყლს იღებს მომარაგების სამინისტროდან.

მატყლის ყიდვა-გაყიდვა

პერძო პირთაგან აკრძალულია

სახელმწიფო საწყობში რესპუბლიკის შინაური მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლათ მატყლი იყიდება შემდეგ ფასებში:

ა) საშუალო ღირსების, გაურეცხავი მატყელი 4,000 მ.

ბ) სუფთა — ახალციხის და სხვა რაიონების 4,500 მ.

კოოპერატივები და სხვა ორგანიზაციები ვალდებულნი არიან ადგილობრივ გაყიდონ მატყლი მომხმარებელზე, გადატანის ხარჯების და 10 პროც. საორგანიზაციო ხარჯების დამატებით.

ყოველივე მოქალაქეს (მომხმარებელს) უფლება აქვს თვალყური ადევნოს, რომ მატყლის გამყიდველმა ორგანიზაციამ გადასატანი ხარჯები გაზვიადებულად არ იანგარიშოს.

მატყლის გამყიდავი ორგანიზაციები ვალდებულნი არიან მატყლი თვით მომხმარებელს მიყიდონ და ნორმალურად გაანაწილონ მატყლი თავიანთ რაიონ.

შენიშვნა: სართავ-საქსოვი ფაბრიკები მატყლს მიიღებენ სამინისტროს საწყობიდან.

10—63.—6 **მომარაგების სამინისტრო.**

მეცხვარეთა საყურადღებოდ

მატელის შეგროვება, შენახვა მოვლა მინდობილი აქვს მეცხვარეთა კოოპერატიულ აშხანაგობას „მწყემსს“, რომლის საშუალებით მთავრობამ დაურიგა წინასწარი ესესი მეცხვარეთ.

ყოველი მეცხვარე, რომელმაც მატყელი ჩააბარა მთავრობას ამხანაგობა „მწყემსის“ საშუალებით, იმ ორი ათასი (2.000) მანეთის გარდა, რომელსაც იღებს მთავრობიდან მატყლს ადგილობრივად სუფასურად, მიიღებს აგრეთვე წმინდა მოგების ნაწილს და მაშასადამე, ის მატყლის საბოლოოდ განაღდებამდი ამ მატყლის პატრონად რჩება.

მატყლის განაღდებიდან მიღებული წმინდა მოგება განაწილდება შემდეგი წესით;

1, მეცხვარეობის გასაუმჯობესებელ თანხის შესაქმნელად (ფონდი) ერთი მეათედი მოგებისა ე. ი. 10 პროც.

2. მეცხვარეს ამხანაგობა „მწყემსის“ საშუალებით ოთხ ნახევარი მეათედი, ე. ი. 45 პროც.

3. სახელმწიფო—მომარაგების სამინისტროს სახით ოთხ ნახევარი მეათედი, ე. ი. 45 პროც.

შეგროვილი მატყლით უპირველესად დაკმაყოფილებული იქნება რესპუბლიკის საშინაო მოთხოვნილება, მხოლოდ დანარჩენი მატყლი განაღდებული იქნება საზღვარ—გარეთის გაზარზე.—

მომარაგების სამინისტრო.

სოციალდემოკრატები და ოპოზიცია.

სხვა ახირებასთან ერთად მმართველ პარტიას ერთი ზნეცა სჭირს: ის ვერ ითმენს კრიტიკას, ოპოზიციას. მთელი ამ ხნის განმავლობაში ჩვენ არ გვახსოვს არც ერთი შემთხვევა, რომ სოციალდემოკრატებს მიეღოთ ოპოზიციის შენიშვნა და წინადადება ამა თუ იმ დარგის გამოსწორების, ან შეცვლის თაობაზე. კრიტიკა მენშევიკებს ბუნტად მიაჩნიათ. „უცოდველ პაპის“ სამოსელში გამოხვეულნი, ეს ადამიანები მუდამ დაცინვით ეპყრობოდენ „უმნიშვნელო ოპოზიციის“ ხმას, რადგანაც დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ მათ მიერ შექმნილ დაწესებულების „ხელთა ტყე“ გარდუვალ ბარიკადათ აღიმართებოდა ამ „მოუსვენარ ოპოზიციის“ შესაჩერებლად!

ოპოზიციას თავიდანვე არ მოსწონდა ბევრი ნაწილი იმ ზომებისა, რომლებსაც სოციალდემოკრატები შეუპოვრად ჰნერგავდნენ ჩვენს მიწაწყალზე, მაგრამ „ოლიმპის მკვიდრნი“ წარბშეუხრელად განაგრძობდნენ „მძიმე საქმეს“, სრულიად დარწმუნებულნი თავის „ნაღვაწლის“ უმწიკვლობაში. დაბოლოს მენშევიკები გაკვირვებით გვეკითხებოდნენ: არა სჯობია თავი დაანებოთ კრიტიკას? „ჩვენ მთელმა ხალმა უზარმაზარი უმრავლესობით დაგვაკისრა მძიმე საქმე სახელმწიფოს ხელმძღვანელობისა“, მაშასადამე, ყოველი ჩვენი ნამოქმედარი წინდაწინვე მოწონებული და დადასტურებულია დემოკრატიის მიერ.

ასე გვიპასუხებდნენ სოციალდემოკრატები ყოველთვის: მაშინაც, როდესაც ჩვენ აღვნიშნავდით „მთელის“ დეფექტს და მაშინაც, როდესაც ჩვენი მხილება ეხებოდა ამა თუ იმ უწყების, ან დაწესებულების უთავბოლო პოლიტიკას...

საქართველოს ტერიტორიაზე საეჭვოა რომ გამოიძებნოს ისეთი ადამიანი, რომელსაც „მოსწონდეს“ რესპუბლიკის მომარაგების სამინისტრო; ამბობენ თვით ერაძეც უკმაყოფილოა თავის სამინისტროზე და პრესსის გამომძ. ბევრში იზი არებს. ეს სამინისტრო ტიპიური მოვლენაა სოციალისტური მმართველობისა, მაში, როგორც ფოკუსში, ჩასახულია ის „სალტო-მორტალური“ პოლიტიკა, რომლის სიტკბოება ქართველ დემოკრატიას ასე ძვირად უჯდება. მაგრამ „მახინჯი ოჯახში გამოერევა“ და ეს „მახინჯია“ მხოლოდ გამონაკლისი მთელს საქართველოში, ესაა, რომელსაც სიხარულის ცრემლი მოსდის საქართველოს დღევანდელ კმასაყოფელ ვითარების გამო, ესაა, რომელსაც მოსწონს ყველაფერი უვარგისი და უმზგავსი, ოღონდ-კი ამგვარ მოვლენებს სოციალდემოკრატიული ბეჭედი ეკრას.

ჩვენ შეძლებისადაგვარად გავაცანით საზოგადოებას ის უწესოებანი, რომელნიც სისტემატიურად თან ახლავს ერაძის უწყების ყოველივე აქტს და მოვითხოვეთ საქართველოს მესვეურთა ყურადღება, მაგრამ იგივე „მახინჯი“ აქაც კრიჭაში ჩაუდგა საზოგადოებრივ აზრს და „განი“ სპირით განაცხადა, რომ „ის თითსაც არ გაანძრევს ამხანაგ ერაძის საწინააღმდეგოდ, რადგანაც გაზეთი „საქართველო“, ამ ვაუბატონის აზრით, იცავს სპეკულიანტების ინტერესებს.

მომარაგების სამინისტროზე და „ბის „ხელმძღვანელზე“ „საქართველო“ ს მხილებამ რეალი შედეგი სწორედ იმიტომ ვერ მოგვცა, რომ „განები „თითს არ ანძრევენ“ თავის ამხანაგების საწყენად! საქართველოში რომ არსებობდეს პატივისცემა საზოგადოებრივ აზრისადმი, „განები“ ვეღარ გაჰბედავდნენ თავხედ განცხადების წერას და უწყებანიც შეუდგებოდენ მართებლობას ისე როგორც ამას მოითხოვს ქვეყნისა და ხალხის კეთილდღეობა... მაშინ შესაძლებელი იქნებოდა ის აღფრთოვანება და ნამდვილი გაერთიანებაც, რომელიც ეროვნული ნებისყოფისა ნასკნელი მეთაური. მაშინ სურათ ც დღევანდელი საქართველოისა რადიკალად შეცვლილი იქნებოდა და „ურა—სუბიექტებიც“ მოექცეოდნენ თავის ბუნებრივ ქერქში! მაშინ გაადვილდებოდა ოპოზიციის როლიც და სხვადასხვა მიმართულებათა თანამშრომლობა ქვეყნის აღორძინებისათვის არ წააწყდებოდა მენშევიკების მიერ მოწყობილ დაუძლეველ დაბრკოლებებს. მაშინ ადგილი არ ექნებოდა სოციალ-დემოკრატების გაბერილ კვეხნას, რომ მათ თავის დროშის ქვეშ შეადუღეს ეროვნული ნებისყოფისა და ეროვნული გაერთიანებისათვის მთელი ქართველი ხალხი.

მაშინ **ყველანი ერთად** გამოვნახავდით საშუალებას, რომ თავიდან აგვეცდინა კარზე მომდგარი დაღუპვა—ეკონომიური და, მაშასადამე, პოლიტიკურიც:

ხალხის დუნდგოს ერთი დროშის ქვეშ დაყენება უფრო ადვილია, ვიდრე წარმართვა ამავე ხალხისა გონიერი და რაციონალი გზისაკენ.

გუშინ და დღეს.

ეს ერთი ხანია მენშევიკებმა გული გაიწყალეს საკუთარი თავის ქებით:

რომ სოციალ-დემოკრატია არა, საქართველო დაიღუპებოდა. ამას ამბობენ ყველგან, დამფუძნებელ კრების დარბაზიდან დაწყებული „ბორბა-ერთობა“ მდე.

მართლაც და პირდაპირ უნდა ითქვას ერთი რამ: სოციალ-დემოკრატია ერთად-ერთი პარტიაა საქართველოში, რომელმაც ერის დიდი უმრავლესობის ხმა მიიღო და ყველა თავისი პარტიული პერსონაჟებით სახელმწიფოებრივი ძალაუფლების კულმინაციაში მოექცა.

რით აიხსნება ეს გარემება? მენშევიკები ჰფიქრობენ, ჩვენი ხალხის ამ დიდ უმრავლესობას ისეთივე თავი ება, როგორიც რომელიმე სოფელ ზნაკვის „მცირე კოლექტივი“ს თავმჯდომარეს; ასეთი აზრისა ყოველ შემთხვევაში მათი პარტიული პრე'ა. მაგრამ მათ შორის არიან ადამიანები, უფრო გულახდილნი და უთუოდ ჭკვიანი, რომელნიც ცოტა სხვანაირად მსჯელობენ. აი თუნდა ბ ნ ი ჟორდანია, თავისი ცნობილი ლოზუნგით: „არც მარცხნით, არც მარჯვნივ“. ამ ვე ჟორდანიამ უფრო კონკრეტულ დ სთქვა რევოლიუციის პირველ დღეებში: „ყოველივე სახელმწიფო, ბურჟუაზიულ საზოგადოების ფარგლებში, ასე თუ ისე, აძულებული იქნება ემსახუროს ბურჟუაზ ის ინტერესებსო“.

და ჰეროს ნეტავი დღეს იმას მტკიცება, რომ რევოლიუციამ სოციალისტური იდეოლოგია წელში გადატეხა და

ლოგი.

პოლონელები ბოლშევიკებისაგან მოითხოვენ: ლიტვისა და თეთრი ესტონიის დამოუკიდებლობის აღიარებას, პოლონეთის განთავისუფლებას რუსეთის ვალისაგან, პოლონეთის მოქალაქეთა ზარალის ანაზღაურებას და რუსეთის ოქროს ნაწილის პოლონეთზე გადაცემას.

მოსკოვის ცნობებით ბოლშევიკებმა მიიღეს პოლონეთის საზავო პირობები.

ვრანგელი მოითხოვს პოლონეთისავან ბოლშევიკების წინააღმდეგ ომის გაგრძელებას.

ვრანგელსა და მახნოს შორის შეთანხმება მოხდა; მახნოს გენერალის წოდება ებოძა და უკრაინის ლაშქრის მთავარ სარდლად დაინიშნა.

გენ. ბუდიონი ბოლშევიკების წინააღმდეგ ჯარს აგროვებს.

წერილები:

მეთაური: სოციალ-დემოკრატები და ოპოზიცია.
კ. მ. გუშინ და დღეს.
პრესა: მაინც ტრაბახობენ.
გ. გვაზავა: კოწია თუმანიშვილის დატუსაღება.
მანგანიანი: უტილიზაცია.
ფელეტონი. ალ. ასათიანი: სოც. დემოკრატიულ ორგანიზაციათა თათბირისათვის.
ჩვენი კორესპოდენტები: ზესტაფონი.

ჩვენი პლ ნეტის სტილსა და ლოგიკას დაუმორჩილა? ქართველ სოციალისტებში ხომ მენშევიკებმა პირველმა გაიპარეს გძელი თმები,—წინად რომ დიდი სოციალისტობისათვის უშვებდენ, და პირველმა ჩაიკვეს მილიტარისტული ბუშლატი, ან ბურჟუაზიული კლოში იმ ტანზე, რომელზედაც გუშინ რევოლიუციონური წითელ ბლუზა ს იკვამდენ.

რატომ არ აგონდებათ დღეს ე', რომ მენტიული წარსული ჩვენს შენშევიკებს, როდესაც თავიანთი დიქტატურის შესახებ ამდენ ჰიმნებსა სწერენ?

ნაგრამ უფლებასა და ძალის ავტორიტეტმა ისე ჩაითრიეს ყოფილი დასელები, რომ ერთის წუთითაც თუ რომელიმე მათგანი დაჰკარგეს, უთუოდ თავს ჩაოიხჩობენ.

კ. მ.

სოციალ-დემოკ. ორგანიზაციათა თათბირისათვის.

(გაგრძელება)

იმ თათბირის გამო, რომელიც მოწვეული ჰყავს სოც. დემ. პარტიას ეკონომიური კრიზისის გამო, „ერთობა“ მეტად საგულისხმო წერილებს ათავსებს. სიამოვნებით უნდა აღინიშნოთ, რომ მენშევიკური პარტიის ოფიციოზის კალამი მოახლოებული საფრთხის წინაშე მეტად ზომიერი და შემარიგებელი ხდება.

„ერთობა“ ოპოზიციას შეერთებული მუშაობისაკენ მოუწოდებს. გაზეთი სწორედ აღნიშნავს, რომ მოახლოებული ეკონომიური განსაცდელისგან თავის დაცვა ყველა ჯგუფებისა და წრეების ინტერესს შეადგენდა. რესპუბლიკისთვის სისხლს ღვრიდენ ისინიც, ვინც დიდად დააზიანა მენშევიკურმა პოლიტიკამ და ზოგიერთს შემთხვევაში მეტად უსამართლოდ და ქვეყნისთვის უსარგებლოდაც დააზიანა. რით აიხსნებოდა ეს მოვლენა? იმით რომ ხალხს ჯანსაღი ინსტიქტი ამოძრავებდა. ამა თუ იმ თაობის ყოველგვარი პოლიტიკა, ცუდი თუ კარგი საქმიანობა წარმავალია. ტერიტორია, ერი, სამშობლო სამარადისო მოვლენაა. წარმავალ პოლიტიკით გაჯავრებული ხალხი ხშლით იცავდა იმას, რაც ჩვენ მრავალ თაობათაგან გვქონდა ნაანდერძევი მრავალ ახალთაობათათვის გადასაცემად.

შეიძლება თუ არა ასეთი ერთსულოვნების შექმნა იმ ეკონომიურ პოლიტიკის გარშემო, რომელსაც სოც-დემოკრატია ეწევა და რომელიც უდიდესი ხიფათით გვიმუქრება? ასეთი ერთსულოვნობის შექმნა შესაძლოა ერთის პირობით: ხალხმა უნდა დაინახოს, ანუ იგრძნოს ინსტიქტურად, რომ რაც კეთდება, ეს მართლაც კეთდება, რომ ბმართველი პოლიტიკა ემსახურება ქვეყნის აღდგენას, აყვავებას, ხალხის ეკონომიური ვითარების გაუმჯობესებას. აქამომდე ეკონომიურს ცხოვრებაში მომქმედი საქმიანი ელემენტი, სოფლის თუ ქალაქის მშრომელნი ე. ი. ვინც ამზადებს და ჰქმნის ყოველგვარ საქ-ნელს და ეიმდედრეს, სოციალ-დემოკრატიულ ეკონომიურ პოლიტიკის გარეშე იდგნენ. ამ პოლიტიკას ემსახურებოდნენ ან სრულიად ამ საქმეში გამოუცდელი და გამოუსადეგარი ელემენტები, ან და აშკარად ბოროტი ანგარებით გამჭალულნი პირნი. პირველნი პარტიულ დოგმას ემსახურებოდენ და დანარჩენნი კი ქურდულად და კონტრაბანდით თავის ჯიბეს. განა შეიძლება, რომ ასეთმა ძალებმა გამოაბრუნონ დაზიანებული ეკონომიური ცხოვრება?

და როდესაც „ერთობა“ ერთსულოვნობას მოითხოვს არა სოციალისტურ წრეებიდან ეკონომიურს პოლიტიკის წარმოებაში, მან ჯერ უნდა გაარკვიოს: როგორ პოლიტიკაზე არის ლაპარაკი, რომლის ბუნება გამოვცადეთ და შედეგებიც ვიხილეთ, თუ ისეთს პოლიტიკაზე, რომელიც უნდა შემუშავდეს ეროვნული ერთსულოვნობის შესაქმნელად? თუ „ერთობის“ სიტყვა ასე უნდა გავიგოთ: ხომ ხედავთ ძალა-უფლება ჩვენს ხელშია, თქვენ მმართველობის გარეშე დაბაართ. ჩვენ გვაქვს ამორჩეული ეკონომიური პოლიტიკის გეზი. თქვენ აქამომდე განზე დგახართ, ჩვენს ეკონომიურს საქმიანობას ხელს არ უშლართ. ეხლა ჩვენი ქვეყანა უდიდესი ეკონომიური კრიზისის წინაშე სდგას. საჭიროა მთელი ხალხის „ვაერთიანებული ძალებით ბრძოლა“ მაშ გამოგყვებით და დავდგეთ ერთი დროშის ქვეშ? თუ ასე უნდა გავიგოთ მმართველი პარტიის მომართა, გადაჭრით შეიძლება ითქვას, რომ ის ვერავითარ თანაგრძნობას ვერ მოიპოვებს იმ წრეებში, რომელნიც აუცილებელი და გარდუვალი ძალაა ქვეყნის ეკონომიურ აღშენებლობისთვის. ამ წრეებს სრულის სამართლიანობით შეუძლიანთ უპასუხონ „ერთობას“: მაგ გზით დღემდე თქვენ მარტო მიხვიდოდით. ჩვენ ხელს გიშლიდით, ან განზე ვდექით. ამ გზით ელიც ჩვენს რესპუბლიკას თავს ატეხია, არავინ უნდა ისარგებლონ პარტიულ ანგარიშების გასასწორებლად“.

რა საოცდავი ამოძახილია?

ისინი, ვინც ყველაფერი, თვით სახელმწიფოსაც და თავისი ერის ბედსაც კი, ყოველთვის თავისი პარტიული ინტერესებისათვის იყენებდენ, დღეს სხვებს ემუდარებიან: ნუ გაასწორებთ ანგარიშებსო!

„ჩვენ გვყავს სახელმწიფოს სათავეში მდგომი პარტია, რომელსაც მთელმა ხალხმა უზარმაზარი უმრავლესობით დააკისრა მძიმე საქმე სახელმწიფოს ხელმძღვანელობისა, მაგრამ ამავე დროს ჩვენ გვყავს ოპოზიციური პარტიები. ძალიან ხშირად ამ ოპოზიციურ პარტიებს გააფთრებით და დაუნდობლათ უბრძოლათ მმართველი პარტიის წინააღმდეგ. მაგრამ სამართლიანობა მოითხოვს ითქვას, რომ ეს ვაფთრება და პარტიული ანგარიშების გასწორება მუდამ უუზდებოდა, როდესაც კი რესპუბლიკის არსებობა საფრთხეში ვარდებოდა.“

სწერს გაზეთი „ერთობა“ გუშინდელ მნომერში.

მაგრამ ვის მიმართავს ეს ხალხი დღეს ამ მოწოდებით? თავის ოპოზიციას, ე. ი. ჩვენ-ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიას, რომელსაც თავიხი პარტიული ინტერესები ყოველთვის ერის საკურთხეველზე მიუტანია და საქართველოს კეთილდღეობისათვის მენშევიკების მართველობასაც კი შერიგებია და საკუთარი ტკივილები დაუყუჩებია!

დღეს საქართველო ისეთ მდგომარეობაში იმყოფება, როგორშიც ის არა სოდეს არ ყოფილა? სოც. დემოკრატიულმა პოლიტიკამ სახელმწიფო მძიმე ეკონომიურ კრიზისში ჩაგდო და აუტანელ პირობებში ჩავარდნილი ხალხი ღონე მიხდილი ჰკვნესის; ასეთს პირობებში შეუძლებელია რომ ერი გასაჭირიდან რომელიმე პარტიამ გამოიყვანოს —ასეთს პირობებში საჭიროა გაერთიანება ყველა ეროვნული ძალების და პოლიტიკურ სცენაზე გამოწვევა ყველა მომქმედი ელემენტების!

მაგრამ დაგვეთანხმებიან ამაში ჩვენი მენშევიკები? სიტყვით ისინი, რასაკვირველია თანახმანი არიან:

„ჩვენი ქვეყნის ეკონომიური მდგომარეობა იმდენათ საძნელოა, რომ დადგა დრო, როდესაც ერმა კიდევ ერთხელ უნდა გამოიჩინოს ერთი მთლიანი ნებისყოფა. მხოლოთ ამ გზით შეგვიძლიან მოვიშოროთ დღევანდელი საშინელი კრიზისი და სამშვიდობოზე გავიტანოთ ჩვენი ნორჩი სახელმწიფო.“

სწერს გაზეთი „ერთობა“ და ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ რომ გულში ყველა მენშევიკური პარტიის ხელმძღვანელები ეთანხმებიან; მაგრამ საკმაოა ეს გულწრფელი განცხადება, „ერთობას“ გულიდან ამოსკდეს, რომ თვით შეეშინდეს თავისივე სიტყვების და ასეთს ჩვეულებრივ ტრაბახზედ გადავიდეს:

„რაც უნდა ბევრი შეცდომა იყოს ჩადენილი ჩვენს სახელმწიფო საქმიანობაში, რაც უნდა დიდი იყოს ჩვენი მოუწყობლობა და რაც უნდა ძლიერი იყოს ჩვენი გასაჭირი, ერთი რამ უდავოა: საქართველოში არ არსებობს არც ერთი პარტია, არც ერთი პოლიტიკური მიმართულება, რომელიც სახელმწიფოს

ოცნებაში

სოჭა და ადლერი

ღვინობისთვის 11 სოჭა და ადლერი ისევ ბოლშევიკებმა დაიპირეს. ფოსტიკოვის ჯარმა, რომელიც ორჯერ დაიკავა ეს რაიონი დაიხია ყუბანისკენ. ფოსტიკოვის ჯარს აო აქვს საკმაო იარაღები.

გემს დაკავება.

თუაფსეს რაიონში ბოლშევიკებმა დააკავეს ქერჩიდან ბათომში მომავალი გემი.

გემი „პ. რეგ რ.“

მიღებულია ცნობები, ყირიმიდან ბათომისაკენ გამოვიდა ხორბლით დატვირთული, გემი „პ. რეგირი.“

გაზ. „დეილი ჰეროლდის“ გარშემო.

ლონდონში მოელიან ახალ მხილებას ბოლშევიკური გაზეთის „დეილ ჰეროლდი“ს გამომცემლობის შესახებ. ასახელებენ პირებს, რომელთაც ბოლშევიკებისაგან დიდი სუბსიდია მიუღიათ ამ გაზეთის გამოსაცემად. ინგლისური გაზეთების ცნობით ამ პერთა ვინაობის გამოქვეყნება დიდ სენსაციას მოახდენს.

ვინ არის მახნო?

„ბ.ე-“ს ცნობით“ გენ. ვრანგელსა და მახნოს წარმომადგენელთა შორის მოლაპარაკების შემდეგ ვრანგელმა მახნოს უბოძა გენერლის წოდება და უკრაინის ლაშქრის მთავარსარდლობა. უკანასკნელ დღეებში მახნოს გაუგზავნეს რუსეთის ლაშქრის ოფიცრები. მახნომ მადლობა გამოუცხადა ვრანგელს წარმატებისათვის

გაზ. „ი. რ.“ იუწყება: ქრისტობისთვეში პირველ ხელსაყრელ შემთხვევასთანავე მახნოს შემწეობით შეიძლება ეკატერინოსლავის, პოლტავისა და ხარკოვის კალონეების დაკავება მახსნო მოქმედებს ვრანგელის ლაშქართან სრულს შეთანხმებითა და მახნოს წარმომადგენელის ვოლოდინის თქმით მოკლე ხანში დაიკავებენ კურსკის გუბერნიასაც.“

მერეკოვსკის ბოლორიზმაკი.

— პეტროგრადის ჭუჭაზე მ. მაგალს სახეზე მაშინათვე შეამჩნევ, რომ ის კომუნისტია, ეს სახე წარმოადგენს არა მხეცურ გაუმაძღრობას, ან მხეცურ სიხარ-

ერობა-ქალაქები აწარმოებენ. ისინი სარგებლობენ იმ გარემოებით, რომ მათი ძალა-უფლება არ არის კანონით განსაზღვრული. ამასთანავე 11 ივლისის კანონის გაურკვევლობაც მათ დიდს თავისუფლებას ანიჭებს სხვისი ქონების მითვისების საქმეში. ამ ნიადაგზე საშინელი ვაკხანალია დატრიალდა. თუ ვინმეს ქალაქში ან სოფლად ხეირიანი სახლი მოეძებნება, ის უკვე აღარ ითვლება ამ ქონების პატრონად. დღეს თუ არა, მას უთუოდ ქალაქი, ერობა ან თემი დაისაკუთრებს. მიზეზათ ხან რაიმე წარმოების დაწყების განზრახვას დაასახელებენ, ან რაიმე გასართობის აშენების საჭიროებას. მივარდნილ პროვინციაში სახლებს ართმევენ, აქ მუზეუმი უნდა დავაარსოთო. თუ ასეთი მდგომარეობა გაგრძელდა, უქმია ეკონომიური აღმშენებლობის გეგმების ხიზვერავინ ვერ გაბედავს რისმე აგებაშენებას. ეს ასეც მოხდა. სამი წელიწადია არამც თუ არაფერი არ შენდება, არამედ აგებული სახლებს შეკეთებასაც ვერ ჰბედავენ. ეს, რასაკვირველია, არ აიხსნება მსოფლიო ეკონომიური მიზეზებით ან საშენებელი მასალის სიძვირით. წინააღმდეგ ამისა ფულის ფასის დაცემა ყოველთვის ხელს უწყობდა უძრავ ქონებათა აღმშენებლობას.. რასაკვირველია, საკუთრების უფლება არ არის აბსოლიუტური მცნება. სახელმწიფოს საჭიროებისათვის ქონების ჩამორთმევა ჯერ რომის უფლებამ იცოდა, ამ ჟამად ეს ყველა სახელმწიფოებში არის მიღებული მაგრამ, ეს ხდება ყველგან სამართლიან ფასში გამოსყიდვით და უთუოდ ნამდვილ საჭიროებისათვის.

რკინის გზებისთვის, ნავთსადგურებისათვის, ქუჩებისათვის და სხ. მიწას იძულებით გამოისყიდიან ხოლმე ევროპის ქვეყნებშიაც. მაგრამ არც ერთს კულტურულ ქვეყანაში მთავრობას აზრადაც არ მოუვა კერძო პირს სახლი წაართვას იმიტომ, რომ ამა თუ იმ დაწესებულებას ნაქირავებ სახლს საკუთარი სახლი ერჩივნოს.

1) ივლისის კანონი აუცილებლად უნდა გაუქმდეს. ვიდრე ეს კანონი ძალაშია, ეროვნებათმების მტაცებლურ სულისკვეთებას ვერავითარი ბრძანება ვერ შეაჩერებს. ვანკარაულება ვერ შეაჩერებს. და ნამ ეს კანონი ძალაში დარჩება საქართველოში ორ სართულიანი სახლი არ აშენდება.

(დასასრული შემდეგ)

ა. ასათიანი.

ბრესსა.

მაინც ტრაბახობს!

ჩვენმა მენშევიკებმა მეტად გვიან იგრძნეს, რომ სახელმწიფოს მართვის დიდ საქმეს მარტო მათი სუსტი მხრები ვერ მოერევიან. მთელი სამი წლის განმავლობაში, სოც. დემოკრატიული პარტია, ძალა უფლების და წარჩინებული ცხოვრების უნახავი ხარბათ დაეწაფა სახელმწიფოს მართველობის საქმეს და შეშინებული თვალებით იცქირებოდა აქეთ იქით, რომ რომელიმე „უცხო“ პარტია არ ჩარეულიყო მას საქმეებში.

საქართველოდა სოციალ დემოკრატია სინონიმად გახადა ამ ხალხმა და სახელმწიფო საქმეები შინაურ საქმეებათ გადააქციეს.

მენშევიკებს ზურგი მიეღუნათ: მათ სუსტმა მხრებმა ვერ აიტანეს ეს გოლიათის სიმძიმე და საოცარი ეკონომიური კ ტასტროფის წინ, რომლისკენაც თავისი უგნური მართველობით გადასჩეხეს ჩვენი ქვეყანა, ღონე მიხდილი სდგანან და ასეთი მოქანცული ხმით ჰკვნესიან:

„იმ ეკონომიური გაჭირვებით, რომელიც ჩვენს რესპუბლიკას თავს ატეხია, არავინ უნდა ისარგებლონ პარტიულ ანგარიშების გასასწორებლად“.

რა საოცდავი ამოძახილია?

ისინი, ვინც ყველაფერი, თვით სახელმწიფოსაც და თავისი ერის ბედსაც კი, ყოველთვის თავისი პარტიული ინტერესებისათვის იყენებდენ, დღეს სხვებს ემუდარებიან: ნუ გაასწორებთ ანგარიშებსო!

„ჩვენ გვყავს სახელმწიფოს სათავეში მდგომი პარტია, რომელსაც მთელმა ხალხმა უზარმაზარი უმრავლესობით დააკისრა მძიმე საქმე სახელმწიფოს ხელმძღვანელობისა, მაგრამ ამავე დროს ჩვენ გვყავს ოპოზიციური პარტიები. ძალიან ხშირად ამ ოპოზიციურ პარტიებს გააფთრებით და დაუნდობლათ უბრძოლათ მმართველი პარტიის წინააღმდეგ. მაგრამ სამართლიანობა მოითხოვს ითქვას, რომ ეს ვაფთრება და პარტიული ანგარიშების გასწორება მუდამ უუზდებოდა, როდესაც კი რესპუბლიკის არსებობა საფრთხეში ვარდებოდა.“

სწერს გაზეთი „ერთობა“ გუშინდელ მნომერში.

მაგრამ ვის მიმართავს ეს ხალხი დღეს ამ მოწოდებით? თავის ოპოზიციას, ე. ი. ჩვენ-ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიას, რომელსაც თავიხი პარტიული ინტერესები ყოველთვის ერის საკურთხეველზე მიუტანია და საქართველოს კეთილდღეობისათვის მენშევიკების მართველობასაც კი შერიგებია და საკუთარი ტკივილები დაუყუჩებია!

დღეს საქართველო ისეთ მდგომარეობაში იმყოფება, როგორშიც ის არა სოდეს არ ყოფილა? სოც. დემოკრატიულმა პოლიტიკამ სახელმწიფო მძიმე ეკონომიურ კრიზისში ჩაგდო და აუტანელ პირობებში ჩავარდნილი ხალხი ღონე მიხდილი ჰკვნესის; ასეთს პირობებში შეუძლებელია რომ ერი გასაჭირიდან რომელიმე პარტიამ გამოიყვანოს —ასეთს პირობებში საჭიროა გაერთიანება ყველა ეროვნული ძალების და პოლიტიკურ სცენაზე გამოწვევა ყველა მომქმედი ელემენტების!

მაგრამ დაგვეთანხმებიან ამაში ჩვენი მენშევიკები? სიტყვით ისინი, რასაკვირველია თანახმანი არიან:

„ჩვენი ქვეყნის ეკონომიური მდგომარეობა იმდენათ საძნელოა, რომ დადგა დრო, როდესაც ერმა კიდევ ერთხელ უნდა გამოიჩინოს ერთი მთლიანი ნებისყოფა. მხოლოთ ამ გზით შეგვიძლიან

ვარნი. თუ მასში რამე მოულოდნელი იყო, ცხოვრებამ ისიც მალე მოინელა და თავისებურად გარდაჰქმნა. ცხადია, რომ მომავალი ჩვენი აღმშენებლობა უნდა ემყარებოდეს ცხოვრებიდან უკვე შეთვისებულ მონაპოვარს და თავისუფლებებს

მეორე საფრთხობელა, რომელიც აგრედვე დიდს უნდობლობას ჰბადებს სოციალისტურს და არა სოციალისტურ დემოკრატიაში, არის ჩვენი ეკონომიური პოლიტიკის მიმართულება. საით აქვს მას გარკვეული მიმდინარობა—ევროპისკენ, თუ რუსეთისკენ, პოლიტიკაში, თვით უცხოელებშიც აღარ არის რაიმე ეჭვი, რომ ჩვენი რესპუბლიკა ევროპას ეყრდნობა თავის დამოუკიდებლობის დაცვაში, ეკონომიურ მუშაობაში კი არ არსებობს ასეთი გარკვეულობა და ეგზეგრს ეჭვებს უბადებს, რასაკვირველია, უსამართლოა ბევრის საყვედური, თითქოს მენშევიკური ეკონომიური პოლიტიკა თანდათანობით აუცილებლივ ბოლშევიკურ მიმართულებას მიიღებს, ვინაიდან მისთვის მიუღებელია მეორე ბურჟუაზიული —დემოკრატიული გზაო. უფრო სამართლიანი იქნება ვთქვათ, რომ ჩვენ დღემდე არ გვქონდა არავითარი გარკვეული ეკონომიური პოლიტიკა არც რუსული და არც ევროპიული. „ერთობა“ სწერს: ფრონტზე შედარებით სიწყნარის დამყარებამ საშუალება მოგვცა მთელი ჩვენი ყურადღება შინაურ საქმეებს მივაპყრათო“. აქ უთუოდ სწორი ზარია გატარებული. დღემდე მთელი ჩვენი ენერგია რესპუბლიკის საზღვრების დაცვას ეწირება, და, არ არის გასაკვირველი, თუ მმართველმა პარტიამ ასეთს პირობებში ვერ შეძლო მტკიცე და გარკვეული ეკონომიური პოლიტიკის წარმოება. ასეთს ვითარებაში მმართველობის ეკონომიური საქმიანობა ხშირად უკიდურეს სოციალისტური ექსპერიენტებით ეფერებოდა და ხშირად კიდევ ბურჟუაზიულ მხარეზე იხრებოდა ეხლა უკვე დადგა მომენტი, როდესაც მოსალოდნელი ეკონომიურ საფრთხის წინაშე საბოლოოდ უნდა გამოირკვეს და გაშუქდეს სამომქმედო გზა, მე მრწამს, რომ მენშევიკურს წრეებში ყოყმანს ადგილი არ ექნება. ზედმეტია ბოლშევიკურ რუსეთის ევროპასთან შედარება. ომით დაზიანებული ევროპა ერთი წლის მუშაობის შემდგომ ფერხე დგება და ძველს მდგომარეობას უბრუნდება, რუსეთი კი სავსებით გაანადგურა ბოლშევიკურმა პოლიტიკამ და მას უფსკრულიდან რაიმე სასწაული თუ ამოათრევს საკმარისია ევროპას მდგომარეობა შეადარონ ერთს თვალის გადავლებით საქართველოსას, რომ უყოყმანოთ ამოვირჩიოთ სამომქმედო გზა.

საღი დემოკრატიული ეკონომიური პოლიტიკის მეონებით ფრიად დაზიანებული ევროპა თითქმის სრულიად ნორმალურ ეკონომიურ მდგომარეობას უბრუნდება მრეწველობა იქაც დიდათ შეფერხებული იყო, შრომის ნაყოფიერება დაცემული, ტრანსპორტი დაზიანებული, აღებ-მიცემობა შემცირებული ფულის კურსიც ძალზე დაცემული. ყოველივე ამის გამო ცხოვრებაც გაძვირებული იყო. ომის დასრულების შემდგომ მრეწველობა იზრდება და ფეხზე დგება, შრომის ნაყოფიერება თითქმის ძველს რაოდენობას უბრუნდება, აღებ-მიცემობა მატულობს და შემოტანილ ნედლი მასალის თუ გატანილ საქონლის რაოდენობა სწრაფად იზრდება. ყოველივე ამის გამო ფულის ფასი იწევს და ძველს რაოდენობს უბრუნდება, ასეთი ვითარება ცხოვრებას აიაფებს და მთელი ხალხის მდგომარეობას აუმჯობესებს.

ჩვენში კი სულ სხვა სურათია. უკანასკნელ დღეებში მრეწველობაც დაზიანდა, აღებ-მიცემობაც შემცირდა, ფულის ფასი 1917 წლიდან თითქმის სამასჯერ დაეცა და ამის გამო ცხადია, ცხოვრება საშინლად გაძვირდა და ხალხის მდგომარეობა აუტანელი გახდა.

ყოველივე ეს მაინც მოხდა მიუხედავათ იმისა, რომ ჩვენი მენშევიკები მაინც და მაინც ერიდებოდენ წმინდა სოციალისტურ ექსპერიმენტებს. ისინი ხშირად ამბობენ: პოლიტიკის ავ-კარგიანობა მისი შედეგებით გამოიცნობაო და ამის შემდგომ არ არის გასაკვირველი, თუ ეკონომიურ პოლიტიკის რადიკალურ გადასინჯვას მორიგ კითხვად გახდიან.

საგაზეთო წერილში ჩვენ ვერ აღვნუსხავთ ყველა იმ ღონისძიებათ, რომელნიც სასწრაფოდ უნდა იქმნეს მიღებული ეკონომიური კატასტროფის თავიდან ასაცდენათ, აღვნიშნავთ მხოლოდ მთავარ მოვლენებს. თუ ჩვენ მთლიან ეკონომიურ პოლიტიკის შემუშავებას განვიზრახავთ, უწინარეს ყოვლისა ერობა ქალაქების უფლებები უნდა განესაზღვროთ ეკონომიურს სფეროში. მთავრობის თავმჯდომარემ უკვე მიაქცია ყურადღება იმ ყოვლად შეუწყნარებელ პოლიტიკას, რომელსაც ზოგიერთი

ერობა-ქალაქები ეწევიან. ეს ეს ეს ... ეროვნულ ... ეროვნულ ... ეროვნულ

—არამედ „მეწ ს სამოთხი“სა და ...ტიქრისტის სამეფო“ს ტრანსცენდენ... ...ს სევდას.

— შიშვილი გამოწვეული და მისი მო... ...ინი თვით სიშვილზე უარესია.

— წყალსადენის მილები იმტვრევა, ...ის კიდლები ინგრევა; კიდევ ორი ...ი ზამთარი და რუსეთის ქალაქიდან ...ტო ნანგრევები დარჩება.

— შეუძლიან თუ არა რუსეთს ...ბოლის უქალაქოდ; რატომ არა? რუსეთი ...ელია. სოფელს კი სძულს ქალაქი ...ოლესაც ტვინი დაზიანდება, ადამიანი ...ჩეტდება. მაგრამ სულელნი და გამო...ყვანებულნი ხშირად დიდხანს სცხო...ობენ, სუქდებიან და ლონიერდებიან. ...ატომ არ შეიძლება კომუნისტური სა...ოხე ასეთი იდიოტების მხრიდან და ...ერდნოს ისე, როგორც ცა ატლანტის ...ბებზე.

—

„...რა არის რუსეთი? ...ენ...ს უდა..., სადაც და არება ლაღი „დამანი“. ...ამბ ბ...ა კ. პ. ...ოლ...ონ...ც ...ი.

ოც გრადუსიან ყინვაში, თოთხმეტი ...ერსტით სანგრებში ...მეშაოდ ...ი...კ...ბიან ჩვიდმეტი წლის კურსისტკებია და მოხუც პროფესორ-აკადემიკოსებს. ...ორკი შეძრწუნდა, და ლენინს სთხოვა ...ამიერიდან ეს არ მოხდეს, თითქოს ...ორკის ლენინთან ერთად არ შეეძლოს ...ასეთი ცხოვრება.

დაბადების პროპორცია. ევროპის გა...ზეთების სტატისტიკით ევროპაში წინად 106 ვაჟზე 100 ქალიშვილი იბადებოდა ...ომ...ს შემდეგ კი ირკვევა, რომ ვაჟების ...რიცხვი თანდათან მატულობს. ამას ხსნი...ან, იმით რომ ბუნება ინსტინქტიურად თვითონ ავსებს თავის ნაკლსა და სი...ცალიერეს. ასეთი ახსნა მეცნიერული არ არის და ვაჟების სიმრავლე მიეწერება მხოლოდ იმ გარემოებას, რომ ...ომს შემდეგ უფრო ინტენსიური და ხშირი ჯვრისწერა ხდება. უფრო მეტი წ�d კი ახალგაზდები იწერ ნ ჯვარს დ...ენ ბილია, რომ ახალგაზრდა ცოლ-ქმარს ვაჟები ებადებათ.

...ოკეანეები.

რუსეთის სნოგეგი

ქალაქის არჩევნები.

ბერლინ. 9—10. ქალაქის უკანასკ...ელ არჩევნებში სოციალისტები გავი...დენ მათ შორის უმეტესობა დამოუკი...დებლებს ეკუთვნის. ბურჟუაზია ამ შე...დეგით შეშინებული ხელ ახალ არჩევ...ნებს აწყობს. მუშები მზად არიან რე...აქციონური პოლიტიკის გამო ...პროტეს...ტი განაცხადონ.

ებრაელების დარბევა.

ბერლინი. 9—10. ბუდაპეშტში ებრა...ელთა დარბევა მოხდა. ებრაელთა დუქ...ნები და სახლები დაარბიეს. დაჭრი...ლია 158 კაცი.

პოლონეთი და ვრანგელი.

ლონდონი. 11—10. ვრანგელის წარ...მომადგენელი ბარონი მახროვი ვარშა...ვაში წავიდა. ფიქრობენ, რომ მისი პო...ლონეთთან მოლაპარაკება უშედეგოთ ...ბოლდება. სტრუვემ პარიზში განაცხა...და, რომ ვრანგელი მოითხოვს პოლო...ნეთისაგან საბჭოთა რუსეთთან ბრძო...ლის გაგრძელებას, და მზათ არის მას ...ამაში ტერიტორიალური კონპენსაციე...ბი მისცეს.

საფრანგეთის ფლოტი.

რიგა. 11—10. ფრანგული გაზეთები ...უარყოფენ ცნობას, თითქოს ხმელეთ...ზე ზღვაში საფრანგეთის ესკადრა ...ოდესაში შესასვლელად ემზადებოდეს.

ზავი რუსეთთან.

ვარ. „სენდე ტაიმს“-მა (ფ ნანსის...ტების ორგანო) დაბეჭდა წერილი, რომ ...ზავი საბჭოთა რუსეთთან უნდა დაი...დოს შემდეგ პირობებშია: რუსეთმა ...უნდა აღიაროს: ყველა ვალი ომამდე...ლებული, სამხედრო ვალის ზოგი ნა...წილი და ანტი ბრიტანეთის პროპა...განდის შეწვეტა. გაზეთი მოითხოვს ...ეს დაუყონებლივ შეჭკრას, რათა ...ინგლისმა სავაჭრო დამოკიდებულება ...ალდგინოს საბჭოთა რუსეთთან.

ლიონის სნოგეგი.

დელაკრუას მოლაპარაკება ქონდა ...ლოიდ ჯორჯთან, რომელსაც დაესწრო ...ლონდონის მთავრობასთან მყოფი ბელ...გიის ელჩი და ბრიუსელის მთავრობას...თან მყოფი ინგლისის ელჩი.

ს. ს. გ ნუ. სნოგეგი.

„ტაქტიკური ცენტრის საქმე“

მოსკოვი. ინკენისთ. 29. „პრავდა“ (№ 184) აქვეყნებს დადგენილებას ეგრეთ წო...ბულ ტაქტიკურ ცენტრის საქმის შე...სახებ. უკანასკნელ სხდომაზე მოწმეთ გ...ოვიდა ტროცკი, რომელიც თ...ვის ჩვ...ენებაში ამტკიცებდა, რომ ერთ ერთმა ...ბრალდებულთაგანმა მურავიევმა გ ნ...ალ...ურ შტაბის ოფიცერმ..., რე...აქციონერმა და კონტრევოლუციონერმა ...რწმენით გადაწყვიტა სანდისიერად ემ...ხურა საბჭოთა მთავრობისთანო. ტრო...ცკის შემდეგ გამოვიდა ბრალდებული ...კრილენკო, რომელმაც აღნიშნა, ტაქტი...კური ცენტრი საბჭოთა წინააღმდეგ მი...ართულ ფრონტს ქმნიდაო. კრილენკომ ...ბრალდებულთა მურავიოვისა, ურუსოვი...სა, კონდრატიევისა, ფელოშტინისა, და ...ბ უმჩოვ...ს გამართლება მოითხოვა. მა...ლიკინისა, კაშკინის, ტოპარკოვის მურა...ვიევის და კარტერიოვ...ს შესახებ კი კრი...ლენკო იმ აზრის იყო, რომ ვინაიდან ისი...ნი საბჭოთა მთავრობისათვის საშიშ ელ...ემენტებს წარმოადგენენ, ამიტომ ისინი ...ინგლის ფრონტის მოსპობამდე კონ...ანატოლია და სტამბოლი.

პარიზი. ლვინობისთვეს 2. „ტ ნის“ ცნობით ოსმალეთს ხელშეკრულების ძალით არ შეიძლება ყავდეს 15 ათაზე მეტი ჯარი. ქემალისტების დასაცხრომად ფიქრობენ ჯარის მოკავშირე სახელმწიფოთა ოფიცრებით შეკ...ებას. ანატოლიიდან ცნობაა, რომ მცხოვრებელები სამოქალაქო ომით დაღლილნ და მზათ არიან ყოველგვარ დათმობაზე, თუ სტამბოლის მთავრობა მათზე ამნისტიას გამოაცხადებსო.

ლტოლვილი წითელ არმიელები.

„ტანი“ ბეჭდავს კენიგსბერგიდან მიღებულ კორესპონდენციას აღმოსავლეთ პრუსიაში არსებულ შიშიანობის შესახებ. შიშიანობას ის გარემოება იწვევს, რომ წითელი არმიელები გაიქცნენ საკონცენტრაციო ბანაკიდან და ყაჩღთა ბანდა შეადგენს. იმავე გაზეთის ცნობით საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენელმა ბერლინში ვიქტორ კოპმა გერმანიის გარეშე საქმეთა სამინისტროს პროტესტი განუცხადა ს ზღვრზე გადასულ რუს ჯარის კაცთა ბანიარაღებისათვის-

ეკონომიური რეფორმები.

რომი. ლვინობის 1. „ავანტი“ ბეჭდავს თავის რედაქტორის სერატ ს შთაბეჭდილებას პეტერბურგს შესახებ სერატი სწერ: პეტროგრადში ცხოვრება მოდუნებულია, ეკონომიაში ბალახია, პუტულოვის დიდი ქარხანაში სასაფლაოს მოგაგონებს. მუშათა შორის გავრცელებულია მაჰმადიანური ფატალიზმი: ყველაფერი თავის თავად გაკეთდებაო. „სეკოლო“ ამ ცნობებს იმასაც დასძენს, რომ მცხოვრებთა რიცხვმა ორი მესამედით იკლო. არაა არც ერთი რესტორანი არც ერთი კაფე. არსებობს მხოლოდ 300 სახალხო სამზარეულო. ქეჩები ცარიელია. მიუხედავათ საშინელი გაჭირვებისა პეტროგრადში ახალმა მდიდრებმა იჩინეს თავი. სპეკულანტებიდან და საბჭოთა მოსამსახურეთა წრისაგან...

სომხეთ ოსმალეთს ომი.

სადარბაზოდ.

ლვინობისთვის 11 ს დიპლომატიური წარმომადგენელი სომხეთისა წარუდგა საქართველოს მთავრობის თავჯდომარეს ბ ნ ჟორდანიას და ჰქონდა მათთან ხანგრძლივი ბაასი იმ საკითხებზე, რომელიც დაკავშირებულია სომხეთში მობილიზაციის გამოცხადების საკითხთან და მიმდინარე საკითხებზედ.

—

ლვინობისთვის 12-ს სომხეთის დიპლ. წარმომადგენელმა ინახულა დიდი ბრიტანეთის უმაღლესი კომისარი პოლკ. სტოქსი.

—

ლვინობისთვის 9-ს საფრანგეთის სამხედრო წარმომადგენელმა პოლკ. კორბელმა ინახულა სომხეთის დიპლომ. წარმომადგენელი.

—

ლვინობისთვის 9 ს საღამოს სომხეთის დიპლომატიურმა წარმომადგენელმა ინახულა პოლკ. ლეგრანი, სომხეთში გამგზავრების წინ.

ეშელონების გამგზავრება.

ლვინობისთვის 11-ს ფრონტზე გაემგზავრა პირველი ეშელონი სომხის ჯარისა. სადგურზე ეშელონი გააცილა სომხეთის დიპლომატიურ წარმომადგენელმა.

ლეგრანის ჩამოსვლა ერევანში.

ლვინობისთვის 11 საგანგებო მატარებლით ერევანში ჩამოვიდა საბჭოთა რუსეთის მთავრობის წარმომადგენელი სომხეთში ლეგრანი. ლეგრანთან ერთად ჩამოვიდა მრავალრიცხოვანი საბჭოთა მთავრობის მისია, რომელთაც სადგურზე მთავრობის წარმომადგენლები შეხვდენ.

ნიკო თავდგირიძე

ფიქრები და დაკვირვებანი

2.

თანამედროვე წყობილების მთავარი მამოძრავებული ძალა არის საკუთრებაზედ, კერძო სარგებლობა მოგებაზედ დამყარებული ინსტიკტი, ამ გრძნობის გაზვიადებული ვარჯიშობა, და მისი ადამიანთა საერთო ცხოვრებისათვის მავნე შედეგების შესუსტება, შეკვეცა უნდა ხდებოდეს სათუთი გავლენით, წინდახედული მოქმედებით. თუ ეს თვისება სუსხი მოპყრობით შეფერხდა, ადამიანის ენერგიისათვის საჭირო წამხალისებელი ძალა იჩაგრება, ისპობა; ეს კი ძალა-უნებურად იწვევს თვით-მოქმედების შესუსტებას, თანდათანობით მოსპობას ამ ბოლო ხანებში ამ პროცესს უკვე ვხედავთ ჩვენს ცხოვრებაში.

ჩვენებური ქალაქების მდგომარეობის დამცირების და დაქვეითების საქმეს მარტო არსებული წესი „რეკვიზიციების“ და წართმევა—წაგლეჯის მდგომარეობელ წრეების მხრივ კი არ უწყობს ხელს: ქალაქების განვითარების საქმეს ძლიერ აბრკოლებს მოქალაქეთა უმთავრესი პრივილეგიის—თვითმართველობის პრინციპის ფაქტიური გაუქმება: გარდა კერძო ინსტინკტისა, საზოგადოებრივ საქმის განვითარებას ძლიერ ხელს უწყობს თვით საზოგადოებრივი ინსტინკტი უნარი და ნიჭი მცხოვრებთა უმრავლესობის შეხედულება—განწყობილების, თანახმად არჩეულ მოთავე პირთა.

ამ ახალ დროში, როცა კუდიანი საარჩევნო წესი უმთავრეს ძირითად კანონად ითვლება ჩვენს რესპუბლიკაში, დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ არც ერთ ქალაქს ნამდვილი, მცხოვრებთა უმრავლესობის მოთხოვნილების შესაფერი არჩეული წარმომადგენელი არ ჰყავს. მართალია, საყოველთაო არჩევნების წესი ისეთია, რომ ვინც მეტ ხმას მიიღებს, ის ითვლება ხალხის უმრავლესობის არჩეულად, მაგრამ არავისთვის დაფარული არ არის ის სინამდვილე, თუ როგორი ხერხით და თვალთ მაქცობით ეწყობა ჩვენში ყოველივე საარჩევნო კომპანია: უპირველესი მნიშვნელობა. აქვს პარტიას, მის ჯგუფურ ინტერესს, ვიდრე პირადობას, მის საქმისათვის საჭიროებას: ცოდნას, გამოცდილებას.

თუ საერთო პოლიტიკურ წყობილებისათვის საჭიროა ხშირად ასეთი, ცალმხრივი შეხედულებით არჩეული წარმომადგენლები, ქალაქის და ერობის თვითმართველობათა ნორმალური მოქმედებისათვის ეს წესი ყოვლად შეუწყნარებელია. მთავრობის წევრი—მინისტრი შეუძლებელია, რომ უმრავლესობის ნდობით არ იყოს აღჭურვილი, მართალია, მთავრობას ყოველთვის შესწევს იმდენი ძალა, რომ უმრავლესობა დაიმორჩილოს და ხალხის მართვა-გამგეობა „გამორკვეული გეგმის თანახმად მოაწყოს. მაგრამ თვითმართველობის წარმომადგენელი უსათუოდ ხალხის უმრავლესობის განწყობილება—თანაგრძნობაზედ უნდა ემყარებოდეს, უამისოდ ის ვერავითარ საქმეს ვერ გაკეთებს.

მართალია, ეხლანდელი არჩეული კაცებიც უმრავლესობის წარმომადგენელად სთვლიან თავს, მაგრამ საქმის გასაკეთებლად საჭიროა ნამდვილი, ფაქტიური, საგრძნობელი დახმარება—ხელის გაწყობა და არა მშრალი სიტყვის ნაკადული. მართალია, მუშების წარმომადგენლებს უნდა ჰქონდეთ ხმა ყოველ დაწესებულებაში, მაგრამ, როგორც სახლი არ აშენდება მარტო მუშების შემწეობით, თუ მასალა და ფული არ არის შეგროვებული, ისე არც ერთი საქმე არ გაკეთდება ცხოვრებაში, თუ ძეთანმხებით, თანაბარად არ მოქმედობენ კაპიტალისა და შრომის წარმომადგენლები—ამ ჟამად კი მცხოვრებთა ერთი მნიშვნელოვანი და საგრძნობი ნაწილი, სრულიად მიეწყვებული, გარიცხულია. ამ ანორმალურ მოვლენას, რა თქა უნდა, საბედისწერო გავლენა აქვს თანამედროვე საქმიანობაზედ ვერც ერთი თვითმართველობის გამგეობა ჩვენში ეხლანდელ პირობებში კაპიტალის მქონე და საქმის გაკეთებაში დახელოვნებულ ეცოდნე ჯგუფს ვერ იკრებს, ვერ იახლოებს; ეს კი დიდ ზიანს აყენებს თვით საქმეს. თვით-მართველობა არის თავისუფალი ნების ყოფით თანამშრომლობა ყველა საზოგადოებურ სლემენტებისა: ძალადობა—წაალმდეგობა, გარეშე გავლენით რამე გადაწყვეტილების თავზედ მოხვევა შეუფერებელია თვით-მართველობის პრინციპისათვის ამ ჟამად კი ყოველივე მნიშვნელოვანი გადაწყეტილება ჩვენებური თვით მართველობის მუდმივ უკმაყოფილება—უსიამოვნებას იწვევს მცხოვრებთა საგრძნობელ ნაწილში. ამ პირობებში კი შემოქმედებითი, ნაყოფიერი მუშაობა ყოველად შეუძლებელია.

ერ. დემ. სტუდ. და მოსწავ. მთავარ კომიტეტის ცნობა.

—

მოსწავლეთა ყრილობა.

დღეს, ხუთშაბათს, საღამოს 6 საათისათვის ეარტიის მთავარ ბიუროში დანიშნულია, თბილისის ერ. დემ. მოსწავლეთა მცირე ყრილობის მესამე სხდომა.

ახალამბები.

სამ—ბი:

— შინაგან საქმეთა სამინისტროში. ახალი საოფთიაქო ნიხრი. შინაგან საქმეთა სამინისტროს ჯანმრთელობ ს დეპარტამენტი აცხადებს, რომ მის მიერ დამტკიცებულია ახალი საოფთიაქო ნიხრი, რომელიც ოქტომბრის 15-დან შევა ძალაში. აფთიაქების გამგენი ვალდებულნი არიან დაუყონებლივ შეიძინონ საოფთიაქო ნიხრი. ნიხრის შეძენა შეიძლება ჯანმრთელობის დეპარტამენტში.

— შრომის სამინისტროში. მუშათა მაგდა აცხადებს ამით იმ პირთა სიას, რომლებიც ხელოვნურად გადიდებულ პურის რაციონს იღებდენ: ე. წივწივაძე, ელენე ასათიანი, ვახტანგ გარაკანიძე, შალვა გიორგაძე, პავლე კურპატოვი, ნინა გიორგაძე, მიტელ-მაერი, ნატალია ალავიძე, რობერტ ანდრიასონი, ვალერიან ზდანევიჩი, ნინა მეჩერიკოვა, ქეთევან ყანჩაველი, მარიამ ჭრელაშვილი, ვალერიან გაგნიძე, ბორის ბერიძე, მელანია წერეთელი, ზემოაღნიშნულ პირთ პური აღარ მიეცემათ ისინი პასუხის გებაში იქნებიან მიცემულნი. და მატებითი სია ამ დღეებში იქნება გამოქვეყნებული.

— ჯამაგირების თავის დროზე დარიგება. შრომის სამინისტრომ ფოსტა-ტელეგრაფის გამგეს წინადადებით მიმართა ჯამაგირების თავის დროზე დარიგების შესახებ. თხოვნა გამოწვეულია მოსამსახურეთა განცხადებით რომელთაც ჯერ აგვისტოს დამატებაც კი არ მიუღიათ. შრომის სამინისტრო აღნიშნავს რომ ჯამაგირის დროზე მიუცემლობა მუშა მოსამსახურეთა მატერიალურ მდგომარეობაზე ცუდ გავლენას ახდენსო.

შინაგან საქმეთა მინისტრის ჩამოსვლა. ლვინ. 12 ს ტფილისს დაბრუნდა და შეუდგა თავის თანამდებობის აღსრულებას შინაგან საქმეთა მინისტრი ნ. რამიშვილი.

ერო - ბი.

— ერობათა კავშირი. ლვინობ. 12, ერობათა კავშირის კომიტეტი ინახულა პროფ. დებრიუკერმა. კომიტეტის წევრთა შეერთებულ სხდომაზე დებრიუკერი არკვევდა ერობის თვითმართველობის თვისებებს რესპუბლიკაში.

სხვა და სხვა

— სასურსათო საქმე. რკინის გზის მოსამსახურეთა სასურსათო განყოფილებამ ითხოვა გადაეცეს მას ჩაქვასა და ნატანებს შორის მდებარე მამული საცდელ ბაღის მოსაწყობად.

იგივე სასურსათო განყოფილება ხსნის 1—2 თვიან მოანგარიშეთა უფასო საღამოს კურსებს. ამ კურსებზე მიიღებენ 4-ხი კლასის კურს დასრულებულთ.

— ფოსტა ტელეგრაფის განყოფილება. სოფელ ალპანაში (ლეჩხუმის მაზრა) გაიხსნა ფოსტა ფელეგრაფის განყოფილება.

— ხახვით მომარაგება. მუშებისთვის და მოსამსახურეთათვის მისაწოდებლად მუშათა მაგდიამ ბორჩალოს მაზრაში დიდ ძალი ხახვი შეუკვეთა. ამავე მაზრაში მზადდება შეშა მუშათა მაგიდისათვის.

სატარიფო პალატაში. სატარ ფო პალატამ ოქტომბრის 11 სხდომაზე დაადგინა; 1) დამტკიცოს ადგ ვ ძველი დადგენილება ჯამაგირების უკანა რიცხვით მომატების აკრძალვის შესახებ. 2) თუ დაწესებული ტარიფი განსაჩივრებულ იქნა მაშ ნ ორივე მხარეს ეცნობა ახალი ტარიფი: 3) დაწესებულ ტარიფის შესწორება შედის ძალაში იმ დღიდან, რა დღ საც სატარიფო პალატა აცნობებს მას უკმაყოფილების გამომცხადებელთ. ამის გამო ჟიათურის მაღაროებში მიმუშავ თა მუშების შესწორებული ტარიფი შედის ძალაში ამა აგვისტოს 1-დან, რ ...გორც მუშები მოითხოვენ არამედ აგვისტოს უკანასკნელ რიცხვიდან. ამავე სხდომაზე სატარიფო პალატამ დაამტკიცა მუშათა მაგიდის დადგენილება მომარაგების ფონდში ყოველ მუშაზე და მოსამსახურეზე დამატებითი 3000 მანეთის შესახებ. შემდეგ გამოითქვა სურვილი მუშათა მაგიდის თვიური დეფ ც ტის გამორკვევის შესახებ, დ ...ა რულ დადგენილ იქნა მექისეთა ტარიფი.

— უპატრონო გვამ. 11 ამა ოქტომბერს საღამოს 8 საათზე მე 9 კომისარიატის უბანში, კირკის ქუჩაზე სახლი № 49 ეზოში ნაპოვნი იყო უცნობი კაცის გვამი, რომელსაც ფეხები დახერხილი ჰქონდა და ტანი და ფეხები ცალ ცალკე ტომრებში იყო შეხვეული. ნიშნები შემდეგი: შუა ტანისა, შავგრემანი, თმა დიდი, ულვაშები გადაპარსული. თუ გამოუჩდება ნათესავები გთხოვთ მიმართოთ მე 9 უბნის კომისარს.

— კლუბ რესტორანების დახურვის განზრახვა. პროფ. კავშირთა სეკრეტარიატმა სასურველად იცნო დაიხუროს პირველ ხარისხის რესტორან-კლუბები და მათ მაგიერ საზოგადო სასადილოები გაიხსნას.

— მრლის მილი. ფეოდოსიიდან, ფოთში მოვიდა გემი მარილით სასურსათო ნაწილის სახელზე 80,000 ფ ...ი, რომელიც უკვე ჩამოიღ...ს ...ბ...ბ...ბ... მარილი 15 ლვინობისთვეს ...ბა ვაგონებში.

— ხლითონის სახელმწიფო მამულების გამგეთ დაინიშნა გზათა მიმოსვლის დეპარტამენტის რწმუნებული ჩაჩიბაია.

— სომეხთა ლტოლვილნი. ლვინობისთვის 12 ბაქოდან სალოლში მოვიდა 12 ვაგონი სომეხ ლტოლვილნი, რომელნიც სომეხთა დიპლომ. მისიის წარმომადგენელის ექ. არუთინიანის თხოვნით გადაყვანილ იქმნენ სანაინში.

— მატარებელის დამსხვრევა. მატარებელი № 136 სად. ნავოლუს რომ გასცილდა, ტენდერი ლიანდაგს გადასცდა. 5 ვაგონი გადაიტანა მათ შორის 2 ვაგონი ნაფოტად იქცა უბედურება კაცის თავს არ მომხდარა.

სვეტიცხოვლიგა.

კათალიკოსის წირვა.

დღეს დილის 8 ს. საგანგებო მატარებელით გაემგზავრება მცხეთას სრულიად საქართველოს კათალიკოს პატრიარქი მათი უწმინდესობა ლეონიდე რომელიც შეასრულებს წირვას მცხეთის ათორმეტთა მოციქულთა ტაძარში, მათი მეუფების ურბნისის ეპისკოპოს დავითისა და ადგილობრივ კრებულის თანამწირველობით. წირვის შემდეგ მათი უწმინდესობა გადიხდის სამადლობელ პარაკლისს და შეასრულებს ლიტანიას, რის შემდეგ დაათვალიერებს მცხეთის სამთავროს წმ. ნინოს დედათა მონასტერს და მასთან არსებულ სკოლას.

ზედმეტ მატარებლების დანიშვნა.

რკინისგზის გამგეობის განკარგულებით მცხეთობის დღესასწაულის გამო დანიშნულია ზედმეტი 5 წყვილი მატარებელნი, რომელნიც შემდეგ საათებში მიმოვლენ თბილის მცხეთას შუა: თბილისიდან: 1) დილ. 6 საათსა და 56 წუთზე, 2) 8-ს 25 წ. 3) 12 საათზე, 4) 2 საათზე და 7 წ. და 5) 4 ს. და 25 წ. დღისით-მცხეთიდან: 1) 9 ს, 58 წ. 2) 10 ს. 57 წ. 3) 2 ს. 8 წ. 4) 4 ს. 26 წ. და 5) 8 ს. საღამოთი.

ფასების გადიდება.

მიუხედავათ იმისა, რომ ამ დღისთვის ყოველ წელს რკინის გზის გამგეობა აიაფებდა მიმოსვლას, რომ ხალხს შეღავათი მისცემოდა ამ ისტორიული ტრადიციულ დღესასწაულზე დასწრებისა, წელს რკინის გზის გამგეობას ამ მატარებლებზე ფასები მეტისმეტად გაუთვირებია,—ასე რომ პირველი კლასი ღირს 300 მ. მეორე 250 მ., ხოლო მესამე—200 მან.

სამეცნიერო ექსკურსია.

საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების ინიციატივით წელს ზაფხულს მოეწყო საქართველოში სამეცნიერო ექსკურსია საზოგადოების საბჭოს წევრთა, რომელნიც უკვე დაბრუნდნენ თბილისში. სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფ. და საბჭოს წევრს გ. ჩუბინაშვილს შემოუვლია ქართლ-კახეთი.

ამავე უნივერს. პროფ. და საბჭოს წევრს პროფ. შანიძეს სვანურ ენის გამოსაკვლევად შემოუვლია სვანეთი.

უნივ. პროფ. და საბჭოს წევრს ექვთ. თაყაიშვილს შემოუვლია იმერეთი და რაჭა. საბჭოს წევრს და მდივ. სერგ. გორგაძეს უმოგზაურია ზემო ქართლში და ზემო იმერეთში, უმთავრესად საეტნოგრაფიო მასალის შესაგროვებლად და ქართულ იმერულ კილოების გამოსაკვლევად, ამავე საზოგადოების დავალებით სტუდ. შ. ამირანაშვილს უმოგზაურნია ზემო იმერეთში სარქიტექტურო და სამხატვრო ნაშთების შესასწავლად და გამოსაკვლევად.

ვატარა ფელეტონი

უტილიზაცია.

ყოველი მეურნეობის მთავარი ძარღვი არის მომჭირნეობა და ყველაფრის გამოყენება საქმეში.

ეს დებულება კარგად შეუგია ზესტაფონის ქალაქის თავს, რომელსაც ქალაქის ვრცელს ტერიტორიაზე გამოუსადეგრად არაფერი დარჩენია. როგორც იტყვიან, ქვიდან ზეთი გამოჭყავს.

ამ მოსაზრებით დასოციალ დემოკრატიული ფრაქციის თითების ლოცვა კურთხევით ქალაქის თავმა შეიძინა სამი ბედაური, რა ფასათ არც თვითონ იციან, რომელთა შესანახად ხმოსანთა საბჭომ გადასდო 22,500 მან. თვეში. ამ ბედაურების მომვლელებათ საგანგე-

ბოდ გამოაწერა საფრანგეთიდან ორი მეჯინიბე, რომელნიც ღებულობენ თვეში 12,000 მანეთს.

საპჭოს სხდომაზე ქალაქის თავმა ამ საგანზე გაკეთა ვრცელი მოხსენება, ილაპარაკა მთელი ოთხი საათი და არამორწმუნე ხმოსნებსაც [illegible] მათემატიკურად უმტკიცებდა ამ გეგმის სარგებლიანობას და აღუთქვა, რომ ის, ქალაქის თავი, თავის სიცოცხლეში, ე. ი. ამ წლის ბოლომდე, ბედაურების საშვალებით ზესტაფონის ქუჩებს და მოედანს პარიზის ქუჩების მსგავსად მოჰკირწყლავს და დაასუფთავებს.

გზა კეთილიო-უთხრეს თორმეტმა მეკამეტეს.

რა ვიცოდით, რა გვეგონა,
რომ ეს კარგი დაპირება,
დაპირებად დარჩებოდა!...

ეს იყო მაშინ.... საღამოს ჟამსა..... ცაზედ მთვარე კაშკაშებდა,... მაცოცხლებელი სიო უბერავდა.... ჩვენ კი პაწია ნესტიან ოთახში, პაპანაქება სიცხეში, სულს ძლივს ვიბრუნებდით, მაგრამ მაინც გულმოდგინედ ვისმენდით ქალაქის თავის გრძელსა და დაღმაფრენით აღავსე სიტყვას, დარწმუნებული, რომ ახალგაზდა რესპუბლიკის აღმშენებლობაში ჩვენი წვლილიც შეგვქონდა. ეს იყო ხუთი თუ ექვსი თვის წინეთ....

დრო გარბის; ქუჩე'ი დღითი—დღე ფუჭდება; მოედანზე მხოლოდღა ოჩოფეხით შეიძლება გავლა. ქალაქი ნაგავში იხჩობა... მაგრამ, ეჰ.....

რა კარგია ოცნება.

რომ ის აღსრულდებოდეს!...

დროის სიჩქარის გამო ქალაქის თავმა თავისი ბედაურებითაც ვერაფერი მოიხსწრო. რა მტარვალი რამეა ეს დრო!.. ნეტა, სად მიეჩქარება?... ნუ თუ არ შეიძლება მისი შეჩერება დეკრეტით?... რით იმართლოს თავმა თავი ამმრჩევლების წინაშე განკითხვის დღესა, რომელიც მოახლოვებულია?...

მაგრამ, როგორც გავიგეთ, თავს თავიანი გასამართლებელი საბუთი ბევრი ჰქონია. ამა, რის სოციალ-დემოკრატი იქნება, თუ თავს ვერ გაიმართლებს უ ა ბუთო საბუთებით!..

თურმე ქალაქის თავს უკვე დაუმზადებია თავის ამომრჩევლებისათვის მოხსენება, რომლიდანაც მოგვყავს ძმოავრესი მოტივები: თუმცა ხუთი-ექვსი თვეა ცხენები შეიძინეს და მაინც ვერაფერი გააკეთეს, მაგრამ საბჭოს მიერ გადადებულ თანხიდან ეკონომია გაკეთეს და ეს მოხდა იმ ს ჯამო, რომ ქალაქის თავს თავის ლაბარატორიაში გამოუკვლეია მდ. ყვირილის ჭიყის თეთრი ქვები და აღმოუჩენია რაღაც ქიმიური ნივთიერება, რომელიც თურმე ძალიან ასუქებს ცხენებს; ამ ნივთიერებით გასუქებულ ცხენების ნაკელი ჰაერს ძალიან წმენდს და ვენახს განსანოყიერებლად ხომ მისწრება ყოფილა.

ამ აღმოჩენით უსარგებლია ქალაქის თავს; ცხენები დაუბამს მდ. ყვირილის პირათ, მისი უფასო რიყის ქვებით ისე გაუსუქებია, რომ ფეხებზე ვეღარ დგებიან; მათი ნაკელის სიმჭაფეს ჰაერი ისე გაასუფთავა, რომ არავითარი სნეულება მოსალოდნელი არ არის, რის გამო ქალაქის თავმა გადამდებ სენით ავათმყოფთათვის ძლივს-ძლივობით შეძენილი ბარაკიც დაშალა, რითაც ხარჯები

ჩვენი ზღვა

(გაგრძელება)

ბ. პირველი ქართული ფლოტი და საზღვაოსნო სასწავლებელი.

როგორც ყოველივე საძენელო საქმე უნდა დაიწყოთ მცირეოდენი ფორმიდან და შემდეგ თანდათან განვითარდის და ავიდეს დიდ ს მაღლეზე, ეგრეედვე საზღვაო საქმეც უნდა დაიწყოს მცირე მასშტაბიდან და თანდათან მიიღოს უფრო სრული და რთული ფორმები. ამ მხრით „ტარიელი", „ავთანდილი" და სხვა საომარი გემების შექმნით, მცირეოდენი საომარი ფლოტილიის მოწყობით და ფოთის საზღვაოსნო სკოლ ს დაარსებით სახელმწიფომ უკვე მისცა ჩვენში საზღვაო საქმეს სასურველი დასაწყისი... ჯერ კიდევ ამ ნორჩმა საომარმა ფლოტილიამ საკმარისად აგრძნობინა შარშან დენიკინელებს თავისი ძალღონე და სრული იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ მომავალში, როდესაც ჩვენი საომარი ფლოტილია მიიღებს სრულს განვითარებას, როდესაც საქართველო შექმნის ნამდვილს საომარს ფლოტს, მაშინ კი ჩვენი სახელმწიფო უზრუნველჰყოფს თავის საზღვრებს გარეშე მტრების თავდასხმისაგან.., ჯერ კიდევ ნორჩმა ფოთის საზღვაოსნო სკოლამ ამ ზაფხულში გაგზავნა თავის შეგირდები საზღვარ-გარეთულ სხვა და სხვა გემებზე პრაქტიკის მისაღებად. ტურმანების, ბოცმანების, მატროსების და სხვა მოვალეობათა შესასრულებლად და ამ სკოლის შეგირდები ოკეანეთა სხვა და სხვა კუთხეში. ხოლო

შეამოკლა და უმთავრესი რაცაა, ამ ცხენების ნაკელით ჯერჯერობით თავისი ვენახი გაანოყიერა. შემდეგში, მაგრამ ისევ თავის სიცოცხლეში, ქალაქის თავი გვპირდება ამ ცხენების ტყავი გატენოს და მით თავისი ხანმოკლე მოღვაწეობის აღსანიშნავათ შეამკოს საბჭოს დარბაზი, ე. ი. თავისივე ხელით აპირებს ხელთუქმნელი ძეკლის დადგმას, რომ ქალაქს ხარჯები არ მოუვიდეს.

აი, ამის ჰქვიან უჭილიზაცია!

მისი ამომრჩევლები, მგონია, ამ მოხსენებით დაკმაყოფილდებიან და გადავლენ შავი კენჭების დათვლაზე.

ზესტაფონის ეროვნულ-დემოკრატები მეტის მეტი დაუდევარი ხალხი; სიმღერის მეტი არაფერი აასოვთ; მუდამ ახალ-ახალი სიმღერის თხზვაში არიან.

ახლა გამოუგონიათ ახალი სიმღერა ნარიმანას ხმაზე:

უტი, უტი, უტი, ნოე,
უტილიზაციას,
თორემ უზამ შავ კენჭებსაც
უტილიზაციას!.....

მანგანი:ნი.

ალი ფაშა თავდგირიძე.

ყველა კაცისთვის ჭდიდად საძრახისი უნდა იყოს სამშობლო ქვეყნის ღალატი. თქმულება არის, რომ კაცს ყველა შეცოდებანი მიეტევება და ქვეყნის, ანუ სამშობლოს ღალატს კი არა ეშველება რაო, მისი წამალი ძნელი საპოვნელიაო. ამიტომ გვინდა ამ წერილით შევეხოთ ალი ფაშა თავდგირიძეს, ვინაიდგან მას ქართველ მაჰმადიანთა შორის მოღალატეს სახელი აქვს დამსახურებული. დროა, რომ დღეს, ამ გარემოებას, მეტი სინათლე მოეფინოს. მართლა ალი ფაშა თავის სამუსლიმანო საქართველოს მოღალატე იყო თუ არა? ამას ჩვენ მით უფრო ვსაჭიროებთ, რომ ქართველ მაჰმადიანთა შორის დღეს უკვე საკმარისი რიცხვი გამოჩნდა ისეთი კაცებისა, რომელთა სული და ძვალი საქართველოს სიყვარულით უცემთ მათ უკვე შეიგნეს ის გარემოება, რომ იგინი არიან მარტოოდენ სჯულით მუსლიმანები, ხოლო ტომით, ქვეყნით და ენათ-კი ქართველები. და აი, მათთვის საინტერესოა გაშუქებული იქმნეს, თუ ვინ იყვნენ მათ ცხოვრებაში ნამდვილი მამულიშვილები, ან მოღალატენი.

ალი ფაშას მოღალატეს სახელი დაუგდეს და ისიც თავის სამშობლო საქართველოსი, ანუ სამუსლიმანო ქართველების შესახებ, ეს ამბავი და ღალატი ალი ფაშაზე ისე გავრცელდა, ისე მოედო მთელს სამუსლიმანო საქართველოს, რომ 1818 წ. ქობულეთელ და აჭარელთ სახალხო მელექსეებმა მას ლექსიც გამოუთქვეს. აი თვით ლექსიც:

ხვანთქარი და რუსი ჩხუბობს,
იგი არის ორივ ეში,*)
*) ეში—დიდი სახელმწიფო.
ალი ფაშამ გვიღალატა
აგვიყვანა კვირიკეში **)
**) სოფელი ქობულეთი.
თითონ ფულები აიღო,
ჩვენ ჩაგვყარა რუსის ხელში,
მასაც კაი არ დამართეს
ბაწრით ჩაათრიეს გემში
მისი ყვირილი გვესმოდა,
სუფსის გაღმა ბაილეთში. ***)
***) ბაილეთი, ძველად ბასილეთი სოფელია.

ლექსის შინაარსი მოწმობს, რომ ალი ფაშამ რუსებისაგან ფულები აიღო და მის მაგიერ ჩვენ რუსის ხელში ჩავვყარაო, ეს საყვედური უბრალო რამ ამბავი არ არის. ამის გარკვევა უნდა, ხოლო ამის გარკვევის ნებას ჩვენ არვინ მოგვცემდა.

სწორედ ეს იყო მიზეზი. რომ თვით მეც კი ალი ფაშა გაზ. „ივერიაში" და „ცნობის ფურცელში" მოღალატეთ მოვიხსენე, ამაზე ცალკე წიგნიც დავბეჭდე; სახელდობრ:—„ალი ფაშა თავდგირიძე და მისი ღალატი" და აქაც ეგი მოღალატეთ გამოვიყვანე. ეხლა ვასწორებ შეცდომებს და მომყავს სხვა და სხვა ცნობები და მსჯავრის დადება თვით მკითხველისთვის მიგვინდია, მათ მიუძღვნან განაჩენი, თუ მართლა ალი ფაშა მოღალატე არის თუ არა?

ალი ფაშა ქობულეთელი ბეგის შვილია. ამის ძმები იყვნენ ოსმან ფაშა, ჰუსეინ ფაშა, და პ. ჰასინ ფაშა, ჰასინ ფაშამ სახელი გაითქვა 1855 წ. ყირსის ომის დროს, ამ ომში მოკლეს იგი. რუსებმა თავი მოსჭრეს, სპირტში ჩადეს, ქუთაისში გამოგზავნეს და ხალხს უჩვენებდენ, ამ ფაშის უნცროსი ძმა იყო ალი ფაშა, 1877 წ. ოსმალოს მთავრობამ მას მისცა ქობულეთის ჯარია მეთაურობა.

ზოგიერთ პირებმა და უფრო კი ალი ფაშას პირად მტრებმა შარი მოუდეს და იმ დროის ბათომში მყოფ, ოსმალოს მთავარ სარდალს, დერვიშ ფაშას ცნობები მისცეს, რომ ალი ფაშა ოსმალოს ჯარს ფულსა და ტანთ საცმელს ჰპარავსო. დერვიშ ფაშამ დაიბარა ალი ფაშა და ჰკვედრა:

— შენ ქართველი ხარ, მიტომ შენ თვალი და მხარეც ქართველებისაკენ გიჭირავს. იქითკენ იყურები, ამიტომაც ოსმალოს მთავრობას და ჯარს ტანთ საცმელს და ფულსა ჰპარავო.

ალი ფაშამ თავი იმართლა, მაგრამ მისი გამგონი არავინ იყო. ეს ამბავი გავრცელდა ხაისში და ქობულეთელ მელექსეებშიც. მიტომ მიუძღვნეს მას ზემოდ მოყვანილი ლექსი, ამ გარემოებას ისიც დაერთო, რომ დერვიშ ფაშამ თავის მთავრობას შეატყობინა, ალი ფაშა რუსებს ემხრობაო.

ერთის მხრით ეს ამბავი მართალი ყოფილა და როგორც მიამბო ყოველთა უპატიოსნო ცნობილმა გრიგოლ გურელმა, მართალი ყოფილა, ალი ფაშას სდომებია საქართველოსთან შემოერთება და შემოკედლება, ეხლა მკითხველმა განსაჯოს თუ ალი ფაშას შემოერთება თავის სამშობლო საქართველოსთან ღალატათ უნდა ჩაითვალოს თუ ზნეობრივ მოვალეობათ, ალი ფაშა თავდგირიძე გრიგოლ გურიელსაც ასე ეუბნებოდა თურმე:

— ბატონო გრიგოლ, თქვენ ჩემი ნა

როდესაც ეს სკოლა საკმარისად გაიზრდება და მას ექნება ყველა კლასები, როდესაც მას ეყოლება თავისი სავაჭრიო გემები, რომლებითაც ზაფხულობით იმოგზაურებს სხვა და სხვა ქვეყნებში, როდესაც ამ სკოლასთან დაარსდება პანსიონი, სადაც შეგირდები შეეჩვევიან სოციალურ ცხოვრებას, ფიზიკური შრომით თავის რჩენას, შეეჩვევიან წესიერებას, მაგარ დისციპლინას, როდესაც ამ სკოლასთან გაიხსნება მეხანიკური სახელოსნო, სადაც თვითონ შეგირდები შეის

ჩვენი კორესპონდენტები

ქ. ზესტაფონი.

ამ დღეებში აქ შეხდგა შორაპნის მაზრის ყველა ტიპისა და საფეხურის მასწავლებელთა ყრილობა. ყრილობის საგანს შეადგენდა მასწავლებელთა მდგომარეობის გაუმჯობესების საკითხი. ყველა ორატორებმა აღნიშნეს უწყვეტრივალეს წერტილამდე მიყვანილი უმწეო მდგომარეობა მასწავლებლისა და დაასაბუთეს ის ზომები, რომელიც სასწრაფოდ უნდა იყოს მიღებული მათ გარდუვალ საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად. აზრთა გაცვლა გამოცვლის შემდეგ ყრილობა ერთხმად მიემხრო იმ პასუხს, რომელიც მთავრობის თავჯდომარემ ბ. ჟორდანიამ მისცა სრულიად საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს ამ ორი კვირის წინად ე. ი. თავი შეიკავონ გაფიცვის მოხდენაზე, ვინაიდან ამ მოკლე ხანში მასწავლებელთა მოთხოვნილებანი პირველ რიგში იქნება დაკმაყოფილებული. ამ აზრით დაიბარნენ მასწავლებლები, თუმცა ბევრი ისევ პესიმისტურათ უყურებს ასეთის დაპირებას:

— ჩვენ ხომ შავი მუშები არა ვართ, რომ მალე დაგვაკმაყოფილონ. ერაძე ღმერთმა ჩვენ ცოცხლობს, თურმე ნუ ბრძანებთ: учительскій трудъ непроизводительный труд ი ყოფილა; და როცა ასეთი აზრია გამეფებული მმართველ წრეებში, რა ი ქმა უნდა, რომ მასწავლებლებს არა გვეშველება რა და ისევ ძველს გატეხ ლ გობთან დაგვეოვენ! ჩვენი სურვილია, მასწავლებელთ ასეთი პესიმისტური შეხედულება განიოლების სამინისტროს კეთილ ქომაგობით განეზნიოს და მასწავლებელისთვისაც საშუალო მოვალაქის ცხოვრების უფლება მიენიჭებინოთ საჭირო ულუფის მიმატებით.

ზესტაფონელი.

ღია წერილი.

(ოელავის მაზრის მასწავლებლებს.)

თქვენ უკვე იცით, რომ 27 აგვისტოს ამა წელსა თელ. მაზრის მილიციის უფროსმა ბ-ნა ანდღულაძემ დამატუსაღა: ბრალსა მდებდა ყაჩაღების დაფარვა—შენახვაში—მან ეს საქვეყნოდ განაცხადა ერობის გამგეობის თავჯდომარე ლ. ვახვახიშვილთან, თანაც დასძინა, რომ მე იგი ამას დაუყოვნებლივ დამიმტკიცებდა. ბრალდება, როგორც მოგეხსენებათ, სერიოზულია სახელმწიფო სამსახურში მყოფ პირისთვის—ეს სახელმწიფოებრივი ღალატია, რაიც არ ეპატიება მით უფრო ჩემი თანამდებობის ადამიანს, როგორც სკოლის გამგეს! განა მასწავლებლისთვის ამაზედ დამამცირებელს ბრალდებას ვინ გამონახავს? ჩვენ, მასწავლებლები, რომლებიც დავბადებულვართ სოფლებში, გავზრდილვართ გლეხის ფარაჯის კალთებზედ, ჭირი და ლხინი ხალხისა ჩვენი ჭირი და ლხინიც არის და სოფელში მოვლენილ ყოველ გვარ ბოროტებას შეუპოვრად ვეპრძვით, ბევრს ძვირათაც გვიჯდება ეს ბრძოლა. რამდენი გაჭივრება და შეურაცყოფა უნდა ავიტანოთ ყოველ თითო კულტურულ ნაბიჯის გადასადგმელად სოფელში, მაგრამ ჩვენ ამას არაფრად ვაგდებთ, ოღონდ მიზანს მივაწიოთ იმ დიდი ბოროტობის აღმოსაფხვრელად, როგორც სოფლად ყაჩაღობა და ქურდობა არის. რამდენი წამება გადაუტანია სოფლის მასწავლებელს ჯერ ისევ ნიკოლოზის ხანაში. და აი დღეს სწორედ ამ ბოროტების დამცველად და ხელის შემწყობად გამომიყვანა ბატონ ანდღულაძემ. ეს არ იკმარა,—რომ არა რად გავეხადნე და ძველებური პოლიციური წიხლი ჩაეცა სოფლის მასწავლებლისთვის, მან

ერობის შენობიდან ათი ნაბიჯის �ძილზედ (თავის სამმართველოს) შეიარაღებული მილიციონერით დატყვევებული მიმიყვანა [illegible] ვის" საინკვიზიციო [illegible] ლოში და დამამწყვდია—როგორც საშიშარი არა კეთილი საიმედო პირი რესპუბლიკისა, მაგრამ ორი სამი საათის შემდეგ ამ ქარაშხალმა გადაიარა—ჩემს თავზედ და ანდღულაძემ დამ მეიდებულმა, ვითომ მოულოდნელად ჩემგან ჰპოვა მშვიდი რესპუბლიკის მოქალაქე და თავისუფლება მომანიჭა მეორე დღის 12 საათამდის. ჩქარა მეორე დღესვე გამოიარკვა, რომ მე ვითომდა ჭორების მსხვერპლი გავმხდარიყავი და ბრალდებები ისეთი არ აღმოჩნდა, როგორიც ეგონათ—დღეს მე ვითომ თავისუფალი ვარ.—მაგრამ ეს მე ჭრილობის მალამოდ არ გამომადგება. მე ჩემს თავს ვგრძნობ ბრალდების ქვეშ—რაღაგან ხელში არ მიჭირავს არავითარი საბუთი ჩემი ბრალდების გაბათილებისა. იმის და მიუხედავად, რომ მას წერილობით შემდეგ პირადად და ბოლოს გაზეთის საშუალებითაც შევეკითხე ეფიცა წერილობით პასუხი, რა ბრალსა მდებდა და რა უფლებებით დამატუსაღა. მან ეს არ ისურვა, რისთვისაც იძულებული ვარ საქმის გასაშუქებლათ და ამისთანა მძიმე ბრალდების გასამაართლებლათ სასამართლოს მივმართო. იმედი მაქვს ბ-ნი ანდღულაძე იქ მაინც საჯაროთ განაცხადებს და დაამტკიცებს ჩემს რესპუბლიკის ღალატს, ორმაგ პოლიტიკას ხალხში და სამსახურში.

დასასრულ წრფელს მადლობას გადაგიხდიან ყველა იმ მასწავლებლებს, რომელთაც თელავის კურსებზედ შეკრების დროს შეიტყეთ რა ჩემი დატუსაღების ამბავი, ერთხმად გამოიჩინეთ მოქალაქეობრიობა და გამომესარჩლეთ. აშკარა, მარტო თქვენ შეგეძლოთ ანდღულაძის დაშვებული შეცდომის გასწორება. თქვენ მასწავლებელი არა, სხვა ვერავინ უსაფრთხოებს მოწაფეს შეცდომას. ნუ დაავიწყდებათ ანდღულაძეებისთანა მოსამსახურეებს, რომ სოფლის მასწავლებელსაც ესმის თავისი მოვალეობა, მასშინაჰლვივის თვალსაჩინოთ პატრიოტული გრძნობა.

მაშ ცოდვა არ იქნება, რომ პატარა ზრდილობიანათ და ცოტა ფრთხილად ვეპყრობოდეთ სახალხო მასწავლებელსაც.

ს. ფშაველი **ვ. ლალაქ შვილ.**

სარედაქციო კოლეგია.
მთავარი რედაქტორი: **სპ. კედია.**

ყოფილი 1 კავკასიის კორპუსის სამხედრო ბეითალი-ექიმი.

ი. გ. ჟუთათელაძე

იღებს შინაგან, კანით (ქეცით) ავადმყოფ ოთხფეხ პირუტყვებს და ფრინველებს. ცხენის ქოთოხ (საპს) ვიკეთებ ალეინის შეშხაპნებით. ჭიიცვრის სასულე—ილის ავადმყოფობას ვექიმ „ნიმანის და ვესსელის" მეთოდებით ვიძლევი დარიგებას „ზოოტეხნიაზე" (საქონლის მოვლა მოშენება). დილის 9—10 საათ. და დღის 2—4 ს.

ბელინსკის ქუჩა № 39, ბინა 2.

თვ. 42.

სამკურნალო

ელექტრონის რენტგენის და სათლის

მიხეილ ბედევანიშვილისა

დღისით 12—2 საათ. საღ. 6—8 საათ. არის საწოლები. ყორლანოვის ქ., 20 ვერაზე. 3102. თ.

მატარებელთა მიმოსვლა

ღვინობისთვის 10-დან 1920 წ.

თბილისიდან გადის.

№ 3 ბათომისაკენ 10 ს. 58 წ. დილ.
ბათომში ჩადის 7 ს. 27 წ. დილ.
№ 9 ფოთისაკენ 5 ს. 34 წ. დილ.
ფოთში ჩადის 10 ს. 45 წ. დილ.
№ 7 ბათომისკენ 10 ს. 28 წ. საღ.
ბათომში ჩადის 5 ს. 52 წ. საღ.
№ 19 ბორჯომისკენ 3 ს. 19 წ. დღ.
ბორჯომში ჩადის 11 ს. 25 წ. დღ.
ხალოღლისკენ 7 ს. 20 წ. დილ.
№ 4 სანაინისკენ 8 ს. დილ.
სანაინში ჩადის 5. ს. საღ.
კახეთისკენ 8 ს. 30 წ. დილ.

თბილისისკენ მოდიან.

№ 10 ფოთიდან 3 ს. 51 წ.
თბილისში მოდის 9 ს. 16 წ. დილ.
№ 4 ბათომიდან 4 ს. 9 წ. ღ.
თბილისში მოდის 1 ს. 1 წ. ღ.
№ 8 ბათომიდან 11 ს. 37 წ. ღ.
თბილისში მოდის 7 ს. 36 წ. ღ.
№ 20 ბორჯომიდან 12 ს. 22 წ. ღ.
თბილისში მოდის 7 ს. 47 წ. დილ.
ხალოღლიდან 12 ს. 10 წ. დ.
№ 4 სანაინიდან 7 ს. 30 წ. დილ.
თბილისში მოდ. 3 ს. 20 წ. ღ.
კახეთიდან თბილისში მოდ 8 ს. 20 წ.